

JURYENS BEGRUNNELSE FOR VALG AV VINNERUTKAST 2015

Fjøsangerveien 36, Distriktpsikiatrisk senter

Byggherre: Helse Bergen HF - Prosjektkontoret
Arkitekt: Origo AS
Landskapsarkitekt: Smedsvik Landskapsarkitekter AS

Bygg og anlegg som tildeles Arkitekturprisen skal i samspill med omgivelsene tilføre stedet nye kvaliteter i innhold, formgivning og materialbruk. Bergen kommunes arkitektur- og byformingspris er som det fremgår av navnet en pris som ikke bare skal vurdere byggverk enkeltvis, men også skal vurdere hvilken rolle arkitektur kan spille i byutviklingsammenheng, samt ved å tilføre nye kvaliteter til byrommene på stedet.

Estetikk og funksjonalitet er begge sentrale kriterier, men rådet har også valgt å legge vekt på i hvilken grad prosjektet «sprenger sine egne rammer» og får betydning utover den funksjonen det er satt til å ha. Rådet er av den oppfatning at byutviklingskomponenten er viktig i ethvert byggeprosjekt. Rådet ønsker å gi honnør til arkitekter som benytter seg av muligheten for å ikke utelukkende svare på oppdragsgiverens bestilling, men også gi nye kvaliteter til området. Slike kvaliteter kan være av estetisk art, eller være grep som skaper tilleggsfunksjoner som kommer bydelen til gode. En slik tilnærming bidrar til opplevelseskvaliteter, gir økt forståelse og styrker stedsidentiteten. Denne tankegangen krever inngående kjennskap til sosial og geografisk kontekst, og er således en tidkrevende prosess. Likevel mener rådet at prosjekter som vitner om denne typen ambisjoner bør løftes frem som eksempler til etterfølgelse.

Rådet mener årets prisvinner skårer på alle disse kriteriene. Prosjektet bærer preg av en nennsom utforming av en ny bygningsmasse, som tilfører nye kvaliteter til et byrom som har vært preget av stor trafikkmessig belastning. Videre bidrar prosjektet til å bedre situasjonen for stigmatiserte grupper i samfunnet. Ved hjelp av nye grep, samt tverrfaglig samarbeid mellom arkitekter og landskapsarkitekter har en krevende bygningsoppgave tilført et sentralt, trafikkert byrom nye kvaliteter, og løst byggeoppgaven på en fremragende måte.

Rådet for byforming og arkitektur har derfor utpekt **Distriktpsikiatrisk senter, Fjøsangerveien 36 ved arkitektene Origo AS** til vinner av Arkitektur- og byformingsprisen 2015.

Beskrivelse av prosjektet:

Kornstad distriktpsikiatriske senter (DPS) er et lokalsykehus innen psykisk helsevern for voksne. Senteret gir tilbud om spesialisthelsetjenester til befolkningen i bydelene Bergenhus, Årstad og Ytrebygda i Bergen kommune. Målsettingen med senteret er å bidra til at mennesker med psykiske lidelser kan leve et normalt liv med fokus på deltagelse, selvstendighet og mestring.

Juryens begrunnelse for valg av vinnerutkast:

I mandatet til arkitekturprisen heter det blant annet at Bygg og anlegg som tildeles Arkitekturprisen skal i samspill med omgivelsene tilføre stedet nye kvaliteter i innhold, formgivning og materialbruk. I dette prosjektet har man skapt rammer der et viktig samfunnsmessig helsetilbud som den ofte tabubelagte psykiatrien er plassert sentralt ved trafikknutepunktet Danmarks plass, slik at det i større grad blir en del av offentlighetene enn om det hadde vært plassert i mer tradisjonelle landlige omgivelser i de ytre bydeler. På denne måten blir den stigmatiserte gruppen av personer med psykiske lidelser løftet frem i dette prosjektet.

Bygningen i seg selv fremstår som meget helhetlig, med godt gjennomarbeidete felesarealer og utearealer. Sett i lys av sin funksjon, er prosjektet planlagt, organisert og utført på den måte som ivaretar brukergruppene sine behov for stillhet og skjerming på tross av bygget sin beliggenhet i en svært urban situasjon. Dette er oppnådd ved en bevisst organisering av pasientrom mot Krohns Minde, og utforming av stile atriumshager inne i bygningsmassen, og takhager med utsyn til det omliggende bylandskapet.

Bygningen er videre gitt en tidløs utforming i et moderne formspråk som er rolig i uttrykket og samtidig godt tilpasset omgivelsene. Samtidig er det gitt en selvstendig utforming som ikke er basert på internasjonale idealer, det vil si et ærlig og selvstendig uttrykk, Bygningen fremstår i en overordnet sammenheng som et tydelig bygg i bylandskapet der det er lagt inn visuelle virkemidler i fasadene man møter på bakkeplanet i form av beplantede vegger og frisk fargebruk. Resepsjonen er utformet i varme farger og materialer som gir et innbydende førsteinntrykk, og som ved sin fargepalett og sin kunstneriske utsmykning skaper en god atmosfære.

Den landskapsmessige utformingen av prosjektet er en svært viktig side som Rådet spesielt ønsker å berømme. Kronstad DPS er et vellykket eksempel på et godt og fruktbart samspill mellom arkitekter og landskapsarkitekter, og synliggjør således at et tverrfaglig samarbeid mellom yrkesgrupper er nødvendig for å løse komplekse samfunnsmessige oppgaver og gi gode kvaliteter til nye byggverk og byrom. Måten man blir møtt på ved bybanestoppet foran inngangen med den grønne veggen gir et signal om en vilje til å introduserer planter og grønnsvær i en ellers grå og tungt trafikkert situasjon. Dette er et viktig tema som man finner igjen inne i bygget, der man i de skjermede artiumene oppover i etasjene har skapt små oaser av beplantning og grønt som fungerer som uteoppholdsarealer skjernet mot Fjøsangerveien og vendt mot Kronstad. Takterrassen som er skjernet mot vind med et glassrekkverk over brystningen, er innredet med et mangfold av uterom, noe som skaper en menneskelig skala samtidig som det gir et opplevelsesmangfold som skifer i takt med årstidene. Fra denne har man et flott utsyn over byen, og dette bidrar også til å knytte den til de lokale omgivelsene på en god måte.